

וועדה לפי סעיף 44 (א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז – 1976

ט"ו טבת תשע"ח

2 ינואר 2017

לכבוד

שר הבריאות

דין וחשבון לפי סעיף 44 (ה) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז – 1976

בעניין: ד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, באמצעות באת כוחו עו"ד לילך מהודר מלשכת היועצת המשפטית, משרד התובעת הראשית, משרד הבריאות, ירושלים

להלן "הקובל"

- נגד -

ד"ר אדוארדו שכטר, רופא מורשה, בעל תואר מומחה ביילוד ובגינקולוגיה, באמצעות בא כוחו עו"ד ערן קייזמן

להלן "הנקבל"

הקובלנה

1. ביום 25 ינואר 2015 הגיש הקובל קובלנה נגד הנקבל (להלן הקובלנה) שעניינה התנהלותו של הנקבל בכל הנוגע לטיפולו במטופלת בת 23 ממוצא אריתראי ואם לילד לקראת ביצוע ניתוח להפסקת היריון ובמהלכו. על פי הקובלנה הופנתה המטופלת על ידי הנקבל ביום 5/10/14 לוועדה להפסקת היריון בבית חולים "סניטס" עם מסמך חתום על ידו, כאשר נרשם על ידו כי גיל ההיריון שבעה שבועות. בית החולים "סניטס" הוגדר באותו מועד כמרפאה כירורגית ועל כן אסור היה לבצע בו הפסקת היריון לאחר שבוע 10. המסמך הוגש לוועדה בלי שהנקבל שוחח עם המטופלת או בדק אותה קודם לכן או ביצע אולטרסאונד כדי לאבחן את גיל העובר אלא על סמך שיחה טלפונית בלבד עם בן זוגה של המטופלת, אשר אינה שולטת בשפה העברית. הנקבל ביקש אישור הוועדה לביצוע הפסקת היריון על סמך המסמך בלבד וציין כי בדיקת US תבוצע בחדר הניתוח לקראת ביצוע הפעולה. ביום ביצוע הפעולה לא נערכה על ידי הנקבל כל שיחה עם המטופלת או בדיקה רפואית

בסיסית כולל בדיקה גינקולוגית. רק כאשר המטופלת הייתה על שולחן הניתוח ומורדמת, ביצע הנקבל בדיקת אולטרסאונד עדכנית שהדגימה עובר המתאים לגיל 18 שבועות היריון.

2. למרות מידע חדש זה, החליט הנקבל להמשיך בפרוצדורה הגינקולוגית וביקש סט גרידה מיוחד להפסקת היריון מתקדם, הרחיב את צוואר הרחם ותוך ביצוע הפעולה נתקל בלולאת מעי דק. בשלב זה הנקבל הפסיק את הפעולה והמטופלת הועברה בדחיפות על ידי אמבולנס למרכז הרפואי לים לניתוח דחוף. במהלך הניתוח נמצאו שני קרעים בקיר האחורי של הרחם בגודל של 4 ו- 5 ס"מ, העובר היה בחלל הבטן – נצפה קרע אורכי ארוך של הסיגמה והחלל העליון של הרקטום וטראנס – סקציה מלאה של הרקטום התחתון, שיצרה גדם של הרקטום ללא מזוקולון עקב Evulsion בזמן הגרידה. בוצעה קולונוסטומיית קצה (פיום מעי הגס). בקובלנה נטען כי בנוסף לבדיקה העל קולית, ניתן היה לגלות שמדובר בהיריון בשלב מתקדם על ידי בדיקה דרך הנרתיק המקובלת לפני כל התחלת פרוצדורה רפואית כזו וכי הנקבל לא ביצע כל בדיקה רפואית למטופלת לפני העברתה לחדר הניתוח ולהרדמה. עוד נטען בקובלנה כי הקרעים הרחבים בדופן הרחם זוהו על ידי הנקבל באיחור ניכר ורק לאחר גרימת נזק נרחב למעי הגס עקב חדירת המכשירים שנועדו להפסקת ההיריון לחלל הבטן.

3. על פי הקובלנה, עם גילוי המצב של ההיריון המתקדם, היה על הנקבל להפסיק מיד את הפעולה, כאשר לפי תקנות העונשין (הפסקת היריון) תשל"ח – 1978 אין לבצע הפסקת היריון בשלב מתקדם במרפאה שאינה ערוכה לפעולה זאת מעל 10 שבועות היריון. בגין כל האמור לעיל נטען בקובלנה כי הנקבל גילה התנהגות שאינה הולמת רופא וגילה רשלנות חמורה במילוי תפקידו כאמור בסעיפים 41 (1) ו- (3) לפקודת הרופאים (להלן "פקודת הרופאים").

4. קובלנה זו לא זכתה להידון בהליך משמעותי לאחר הגשתה מאחר ובעקבות האירוע נשוא הקובלנה פתחה משטרת ישראל בחקירה פלילית בהתאם להנחיות פרקליט המדינה ומשרד הבריאות עיכב פתיחת ההליך המשמעותי עד לסיום החקירה הפלילית. רק ביום 3/5/17 הודיעה משטרת ישראל למשרד הבריאות כי מאחר והתיק נגד ד"ר אדוארדו שכטר נגזר, מועבר חומר העדויות שנאסף להמשך טיפול משמעותי.

הוועדה

5. ביום 25/5/17 מינה שר הבריאות את הח"מ להיות וועדה שתדון בקובלנה (להלן "הוועדה"). הקובלנה נותרה בנוסחה המקורי ולא נעשה בה כל שינוי. הוועדה קיימה שתי ישיבות בימים 13/7/17 ו- 19/11/17.

ההליך בפני הוועדה

6. בישיבה הראשונה הגיב בא כוחו של הנקבל על המיוחס לנקבל בקובלנה כאשר הכחשותיו לגבי האמור בה התמקדו באי ידיעה באשר לנטען כי בית החולים "סניטס" אינו מוגדר כמרפאה כירורגית; כי בטרם ההפניה להפסקת היריון ועד לתחילת הפעולה הכירורגית הנקבל לא ביצע כל בדיקה רפואית למרות שבדיקות אלה חיוניות לשם הגנה על בטיחות המטופלת והן חלק בלתי נפרד מהכנת המטופלת לניתוח; כי הנקבל ידע שאסור לו לבצע פעולה מעל 10 שבועות היריון במרפאה זו ודוחה את

- טענת הרשלנות בעניין זה; וכי האיחור בזיהוי הקרעים הוא תוצאה של פרוצדורה רפואית שיכולה להתרחש ואין הוא עולה כדי רשלנות רפואית.
7. בתחילת הישיבה השנייה הודיעו באי כוח הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון. במסמך שהוגש לוועדה בעניין זה נותנים הם ביטוי להסכמה ביניהם לפיה הנקבל יודה בעובדות המפורטות בקובלנה לאחר שזו תתוקן כך שסעיף 12 לקובלנה שעניינו אי הפסקת הפעולה במרפאה שאינה ערוכה לפעולה זאת מעל 10 שבועות היריון – יימחק; מסעיף 13 ג' בקובלנה יימחקו בהתאמה שתי השורות האחרונות הדנות אף הן בצורך בהפסקת פעולה במסגרת מרפאה שאינה ערוכה לה; וסעיף 13 ד' שעניינו זיהוי באיחור ניכר של הקרעים הנרחבים בדופן הרחם ורק לאחר גרימת נזק נרחב למעי הגס – יימחק אף הוא. במהלך הדיון שליווה את הגשת המסמך הגיעו באי כוח הצדדים, בעקבות הערת הוועדה, להסכמה נוספת לפיה יימחק גם סעיף 11 לקובלנה שעניינו גם כן זיהוי באיחור ניכר של הקרעים הנרחבים בדופן הרחם לאחר גרימת נזק נרחב למעי הגס (להלן "הקובלנה המתוקנת").
8. בהסדר הטיעון הגיעו באי כוח הצדדים לכלל הסכמה כי בעקבות תיקון הקובלנה יטען כל אחד מהם לאמצעי משמעת שונה. ב"כ הקובל תטען לאמצעי משמעת של התליית רישיון לחודשיים בעוד שב"כ הנקבל יטען לאמצעי משמעת של התליית רישיון לתקופה שלא תעלה על חודש אחד. עוד הובהר בהסדר הטיעון כי הוא אינו כובל את ועדת המשמעת ואת השופט בדימוס סטרשנוב.
9. בטיעונים שליוו את הצגת הסדר הטיעון שטחו באי כוח הצדדים בפנינו את הנימוקים והשיקולים שהיו ביסוד ההגעה להסדר זה. ב"כ הקובל טענה כי התעורר קושי ראייתי באשר למועד שבו עבר ביה"ח סניטס לסטטוס של מרפאה כירורגית ומכאן היעדר בסיס מספיק לקבוע כי הנקבל פעל במסגרת רפואית שלא הייתה ערוכה לפעולה מסוג זה אותה ביצע למטופלת. נודה שלא שוכנענו באופן מוחלט מן ההסברים בעניין זה ונותרנו שרויים בספק אם אכן לא ניתן היה לברר המצב העובדתי ולהימנע, ככל שהנסיבות והראיות יחייבו זאת, ממחיקת המיוחס לנקבל גם בהיבט זה. ב"כ הנקבל מצדו טען כי הנקבל, בבצעו את הפעולה, היה משוכנע שקיים אישור לבצעה במסגרת זו. עם זאת הותירו הצדדים בעינה את הקביעה לפיה עם גילוי המצב של היריון מתקדם הנקבל לא הפסיק את הפעולה והחליט להמשיך בפרוצדורה.
10. ב"כ הקובל הצביעה גם על קושי ראייתי שניצב בפני התביעה להוכחת המיוחס לנקבל בקובלנה המקורית לפיו זיהה באיחור ניכר את הקרעים בדופן הרחם וכי אי הפסקת הפעולה וגרימת נזק רחב למעי הגס – יש בהם כדי לבסס עבירה של רשלנות חמורה. ב"כ הנקבל מציין כי לעצם הפעולה – הנקבל היה כשיר לעשותה ומהיבט זה לא היה מקום שיביא להפסקתה. ב"כ הקובל מצדה מאשרת כי אכן אין טענה שהנקבל לא היה כשיר לבצע את הפעולה אך בהיבט המוסרי היה מקום להעיר את המטופלת (הייתה מורדמת) ולהבהיר לה שקיימים סיכונים גדולים יותר בביצוע הפעולה בגיל זה של ההיריון.
11. לאחר שהוועדה שמעה מפי הנקבל כי הוא מודה בכל המיוחס לו בקובלנה המתוקנת וכי הוא מודע לכך שאין הוועדה מחויבת לקבל החלטה לעניין המלצתה באשר לאמצעי המשמעת שיש להשית עליו בהתאם למוסכם בהסדר הטיעון – החליטה הוועדה להרשיעו בכל המיוחס לו בקובלנה המתוקנת.

12. ב"כ הקובל מדגישה כי הנקבל הודה שהוא ביצע את הפעולה שיוחסה לו בקובלנה המתוקנת וכי הוא דיווח לוועדה להפסקת היריון מידע שהתחוויר כשגוי, לפיו גיל העובר הוא שבעה שבועות רק על סמך שיחה וללא כל בדיקה שאמור היה לערוך לפני ההרדמה והניתוח. המדובר ברשלנות חמורה במילוי תפקידו ובהתנהגות שאינה הולמת רופא, מה גם שלא הפסיק את הפעולה וכי במהלך הפעולה ובעקבותיה נגרמו לה נזק וסבל רבים. ב"כ הקובל הצביעה על פסיקה של בתי המשפט לפיה מטרתם של ההליכים המשמעותיים היא להרתיע רופאים מפני ביצוע מעשים המהווים עבירות משמעת ולשמור על שמו הטוב של מקצוע הרפואה ואמון הציבור בו וכי השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור. כמו כן הצביעה ב"כ הקובל על החלטה שניתנה לאחרונה על ידי השופט בדימוס סטרשנוב בעניינו של ד"ר סטיוארט שוקט ואשר בה הותלה רישיונו של הרופא לתקופה בת חודשיים.

עמדתה של ב"כ הקובל היא כי יש להשית על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישיון לתקופה של חודשיים ימים כשהיא לוקחת בחשבון את נכונותו של הנקבל לחתום על הסדר טיעון, החיסכון בזמן שיפוטי שנוצר עקב כך בהיעדר צורך לקיים הליך של הוכחות ומאידך היא מבקשת שלא להקל ראש בחומרת המעשים בהם הודה.

13. ב"כ הנקבל מצביע על כך שמן הקובלנה המקורית נמחקו סעיפים שהם מהותיים ביותר וכי הנקבל פעל במסגרת סמכותו כרופא, הגם שפעל באותו יום רע מאוד מבחינתו. לטענתו ביצוע הפסקת היריון בשבוע שמונה עשרה הוא פעולה רפואית שהנקבל היה מיומן בעשייה שלה ובצע אותה בעבר פעמים רבות. יחד עם זאת, ההתנהלות שלו בכל ההליך שקדם לטיפולו הוא הליך לא תקין. כוונתו הייתה לפעול לפי החוק, כוונתו הייתה טובה, הוא רצה לזרז את התהליך ובסופו של דבר הוא התוודע לעובדה שהיא בשבוע השמונה עשרה והיא מורדמת, עשה שיקול שבדיעבד הוא מלא חרטה עליו והעניין הסתבך כפי שהסתבך. אין המדובר ברשלנות שמיוחסת לנקבל אלא בשיקול דעת מוטעה. הנקבל הוא גינקולוג ותיק מאוד, מיומן מאוד והמרפאה הפרטית שלו מתמקדת בטיפול בעובדות זרות, בפליטים ובמהגרי עבודה כשהוא עושה זאת, גם ללא תשלום ורואה בכך שליחות רפואית מבחינתו. מתחם אמצעי המשמעת כפי שב"כ הנקבל רואה אותו הוא בין נזיפה לבין התליית רישיון לחודש ימים. ב"כ הנקבל המציא לוועדה אסופת חוות דעת והמלצות הנוגעות בנקבל ומציין כי מהן עולה כי המדובר ברופא מצפוני, מסור, מקצוען שרואה ברפואה שליחות וכי אין יום שהוא אינו מתייסר מהאירוע נשוא הקובלנה המתוקנת. ב"כ הנקבל מדגיש את העובדה שהמדובר ברופא וותיק שזה לו ההליך המשמעותי הראשון שננקט נגדו וכי אין המדובר ברופא רשלי, חסר התחשבות, שזלזל באופן כלשהו בהוראות אלא נקלע, שלא בטובתו, לצירוף נסיבות שהוביל אותו לפעול באופן שהוא פעל.

14. הנקבל ביקש לשאת דברים בפני הוועדה. לדבריו הינו רופא בעל וותק של 28 שנים. 18 שנים עבד בבית"ח וולפסון, 25 שנים עובד ב"מכבי" וכיום מנהל את מרכז בריאות האישה שם. במרפאה הפרטית שהוא מנהל כיום הוא מעניק טיפול בעיקר לעובדים זרים שהם חסרי ביטוח רפואי. הנקבל מעיד על עצמו כמי שאינו בורח מאחריותו לאירוע בגינו הועמד לדין משמעותי ומודה בכך שלא פעל נכון ולא הכין המטופלת כראוי לפעולה. בעקבות המקרה הוא גזר על עצמו לא לבצע הפסקות היריון מעבר ל – 12 שבועות. הנקבל הביע צער על המקרה ומדגיש כי הוא מתבייש במה שקרה.

דיון והכרעה

15. סוגיית אימוץ הסדרי טיעון שהושגו בהליכים משמעותיים ואפשרות הסטייה מהם נדונה לא אחת בפסיקה. בע"א 10979/04 ד"ר ליביו ליאור נ' שר הבריאות ואח' (ראה אתר המשפט הישראלי "פסקדין") עורך בית המשפט העליון אבחנה בין הסדרי טיעון שהושגו בהליכים פליליים לבין אלה שהושגו בהליכים משמעותיים, וכך קובע בית המשפט:

"השיקול המרכזי בהליכים המשמעותיים שבנדון הינו השיקול של הגנה האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים...לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריון המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו. , אם בכלל, על פי רציונל זה המונח ביסוד הענישה בהליכים משמעותיים, יכולה להישמע הטענה כי יש לאפשר מרחב גדול יותר לסטייה מהסדר טיעון שהושג בין הצדדים בהליך משמעותי, מקום שלא ניתן משקל ראוי והולם לאינטרס הציבורי אף אם נגרמה בשל כך פגיעה לעבריון המשמעת ששינה מצבו לרעה והודה במעשים שיוחסו לו בהסתמך על הסדר הטיעון".

וראה לעניין זה גם פסק דינו של בית המשפט העליון מפי השופט רובינשטיין בבר"ש 1661/12 הרוקח תייסיר חמאדה נ' מדינת ישראל וכן פסק הדין ברע"א 2604/13 פלוני נ' שר הבריאות ואח' (התפרסם באתר המשפט הישראלי "פסקדין").

16. הגם שלא שוכנענו לחלוטין באשר לקיומם של קשיים ראייתיים שחייבו ההגעה להסדר טיעון הרי שמנגד נותרה הקובלנה חמורה דייה בכל הנוגע להתנהלותו של הנקבל והסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, גם לאחר מחיקת סעיפים וקטעי סעיפים מן הקובלנה המקורית, משקף עדיין במידה רבה את מעשיו ומחדליו של הנקבל בגינם הועמד מלכתחילה לדין משמעותי. לא מצאנו כי נפל פגם בשיקוליה של התביעה ליוזמה שנקטה יחד עם ב"כ הנקבל להביא הליך זה לידי סיום בהסדר טיעון וכי יש מקום לסטות ממנו. שמענו את הנקבל ועיינו באסופת חוות הדעת וההמלצות שהגישו רופאים בכירים שנחשפו לעבודתו ולאישיותו. התרשמנו כי הקווים לאישיותו כרופא וכאדם הם חיוביים ביותר. אמנם אין להקל ראש בחומרה בה יש לראות את התנהלותו אך מנגד התרשמנו כי המדובר במעידה חד פעמית המלווה בחרטה ובצער כנים.

סוף דבר

17. משהבאנו בכלל שיקולינו את כל האמור לעיל, הגענו לכלל מסקנה כי יש להשית על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישיון לתקופה של ששה שבועות. נראה לנו כי יש בכך כדי להוות אמצעי משמעת מידתי וראוי בכל הנוגע לשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, בלי להתעלם מן ההיבטים האישיים ובשים לב למשקלם הנכון בכלל השיקולים האמורים לעמוד לנגד עיניה של הוועדה.

פרופ' שבח פרידלר	פרופ' אליעזר קיטאי	עו"ד משה מרבך
נציג המנהל הכללי	נציג הסתדרות הרופאים	נציג היועמ"ש לממשלה

